

J. R. Capablanca

Má šachová kariéra

Antonín Čížek, 2016

Překlad – Antonín Čížek (z Хозе Рауль Капабланка: *Моя шахматная
карьера*, Москва 1926)
© Antonín Čížek, 2016

Předmluva autora

Tato kniha chce odpovědět na všeobecné přání poznat okolnosti mého šachového růstu, díky nimž zaujímám v šachovém světě svou současnou pozici. Když vysvětluji své pohledy na konkrétní partie, pozice apod., snažím se psát jen pravdu, čímž občas riskuji, že se těm, kdo mě osobně neznají, budu zdát příliš domýšlivý. Domýšlivost považuji za nerozumnost, ale ještě nerozumnější je falešná skromnost, která se marně snaží utajit to, co samo bije do očí.

Neuvádím zde své prohrané partie a remízy, protože se domnívám, že to neodpovídá účelu této knihy. V mém životě byly chvíle, kdy jsem byl velmi blízko k tomu, abych si myslel, že jsem neporazitelný. Pak jsem prohrál a prohraná partie mne přivedla z říše snů zpět na zem. Není nic užitečnějšího než prohra ve správnou chvíli a je jen málo vyhraných partií, které by mne naučily tolik, co mé prohry. Není pochyb o tom, že prohra v kritickém okamžiku se mi nelíbí. Ale naopak bych neměl nic proti tomu, kdybych v budoucnu prohrával i trochu častěji, pokud by mi to přineslo tolik užitku jako mé předchozí prohry.

Poznámky k partiím jsem psal velmi pozorně a doufám, že v nich nebudou chyby a že osvětlí některé věci, které se dříve mohly zdát nejasné. Také doufám, že mé poznámky budou jak poučné, tak i zajímavé, a že se kniha jako celek setká s pochopením hráčů celého šachového světa, a to zejména mých přátel, jejichž přání mě přimělo, abych souhlasil s odstraněním roušky z toho, co nikdy nebylo tajemstvím – z „mé šachové kariéry“.

J. R. Capablanca

I. část

1. Úvod

Účelem této malé knížky je poskytnout čtenáři určitou představu o mnoha etapách, jimiž jsem prošel, než jsem dosáhl své současné síly, a o mém způsobu hry v současnosti, když bojuji s důstojným soupeřem. Není pochyb o tom, že by mělo být zajímavé seznámit se s tím, jak jeden z nejsilnějších hráčů na světě dosáhl své síly a jakými cestami prošel, dokud se jeho způsob myšlení ještě plně nerozvinul, a jak se postupně až do současnosti měnily jeho názory a myšlení. Dá se také položit otázka, zda mohou být tyto názory a myšlení ještě schopny dalšího vývoje a změny? Kromě psychologického pohledu by se zde mělo nacházet také hodně toho, co má praktický význam i pro ty, kdo v šachu touží dosáhnout jisté úrovně.

Když budu mluvit o své šachové kariéře, zastavím se jen u těch věcí, které považuji za nejvýznamnější. To budu ilustrovat svými partiemi s komentáři, které byly částečně sepsány bezprostředně po odehrání partie a částečně nyní, ale které vždy vysvětlují myšlenky, jimiž jsem se při hře řídil. Tím se bude tato kniha odlišovat od ostatních, což ji, doufám, učiní zajímavější. Pokud mi to dovolí místo, doplním na konci několik věcí, které budou užitečné především pro začátečníky, ale některé z nich mohou mít význam i pro zkušenější hráče.

Narodil jsem se v Havaně, hlavním městě Kuby, 19. listopadu 1888. Nebylo mi ještě ani pět let, když jsem náhodou přišel do kanceláře mého otce a našel ho tam hrát šachy s jistým pánem. Do té doby jsem šachy nikdy neviděl. Figury mne zaujaly a druhého dne jsem se šel na tu hru znovu podívat. Když jsem partii sledoval třetího, můj otec, který byl zcela nezkušený začátečník, táhl jezdcem z bílého pole na jiné bílé. Jeho soupeř, který zjevně nebyl lepší, si toho nevšiml. Můj otec vyhrál, ale já jsem ho nazval podvodníkem a vysmál se mu. Po krátké hádce, během níž mne otec málem vyhodil z místnosti, jsem mu ukázal, co udělal. Zeptal se mě, co vím o šachu? Odpověděl jsem, že ho mohu porazit. Řekl mi, že je to nemožné, protože pravděpodobně ani neumím správně rozestavět figury. Zkusili jsme si zahrát a já jsem vyhrál. To byla má první partie. O několik dní později mě můj otec vzal do havanského šachového klubu, kde se ukázalo, že ani nejlepší hráči mi nebyli schopni dát dámu předem a porazit mne. V té době navštívil Havanu ruský mistr Taubengauz, který také uznal, že mi nemůže dát předem takovou výhodu. Později v Paříži roku 1911 často říkal: „Já jsem jediný mistr na světě, který dával Capablancovi dámu předem.“

Již několik let po mém prvním vystoupení v klubu jsem hrál doma velmi zřídka. Lékaři říkali, že je špatné, abych ve hře pokračoval. Když mi bylo osm let, začal jsem navštěvovat klub o nedělích a brzy mi Don Celso Golmayo, který tam byl nejsilnějším hráčem, nebyl schopen dát věž předem. Po zhruba dvou až třech

měsících jsem Havanu opustil a nehrál jsem šachy až do svého návratu, kdy mi bylo jedenáct let. Krátce před mým návratem navštívil klub H. N. Pillsbury a všechny udivil svým talentem a genialitou. Don Celso Golmayo byl už mrtvý, ale v klubu zůstali Vasquez a J. Corzo, který právě porazil Vasqueze a stal se přeborníkem. V této atmosféře jsem během tří měsíců získal první výkonnostní třídu. Za účelem vyzkoušet mou sílu byla zorganizována řada partií a musel jsem hrát dvě partie s každým z hráčů první třídy. Tohoto zápasu se zúčastnili všichni silní hráči s výjimkou Vasqueze, který v té době zemřel. Výsledek ukázal, že jsem byl nejsilnější po přeborníku J. Corzovi, se kterým jsem prohrál obě partie.

2. Zápas s Corzem

Někteří z mých fanoušků si mysleli, že bych mohl Corza porazit. Ti připisovali mé prohry tomu, že jsem nikdy neviděl šachovou knihu, a nutili mě ke studiu. Jeden z nich mi dal několik knih, mezi nimiž byla i jedna o koncovkách. Koncovky jsem měl rád a některé z nich jsem prostudoval. Mezitím byl zorganizován zápas s Corzem a vítězem měl být ten, kdo první vyhraje čtyři partie (remízy se nepočítaly). Začal jsem hrát s přesvědčením, že můj soupeř je lepší než já – znal všechna zahájení a já žádné, znal z paměti mnoho partií velkých mistrů, o nichž jsem já nevěděl vůbec nic. Kromě toho už sehrál více zápasů a měl zkušenosti, zatímco já jsem byl začátečník. První dvě partie rychle vyhrál, ale třetí byla remíza, která mi ukázala, že má své slabé stránky, a dala mi potřebnou odvahu a sebedůvěru. Od té chvíle mne už ani jednou neporazil a jen pětkrát remizoval, zatímco já jsem vyhrál čtyři potřebné partie. Díky této výhře jsem se stal minimálně morálně mistrem Kuby. Tehdy mi bylo dvanáct let a hrál jsem bez jakýchkoli teoretických znalostí zahájení. Zápas mne v tomto ohledu naučil víc než knihy. Navíc jsem se stal zběhlejším ve střední hře a velmi silně jsem hrál po výměně dam.

Z partií tohoto zápasu uvádím dvě. Ty ukazují živého ducha a snahu po kombinacích mladíka, který ale postrádá celistvý přístup a přesnou techniku, čímž je charakteristická hra velkých mistrů. Nicméně v jedné z nich bych ani dnes nedokázal provést útok s větší silou a efektivitou.

A zde jsou ty dvě partie:

1. Corzo y Prinzipe – Capablanca, Havana (m/8) 1901

Vídeňská hra

1. e4 e5 2. Jc3 Jc6 3. f4

Corzo věděl o mé naprosté neznalosti teorie a proto proti mně opakovaně hrál podobné gambity, kde pro mne bylo těžké najít správné pokračování.

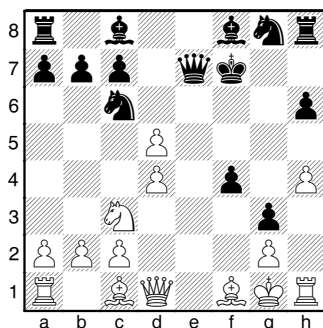
3... exf4 4. Jf3 g5 5. h4 g4 6. Jg5 h6 7. Jxf7 Kxf7 8. d4 d5

Corzo mi po partii řekl, že zde teorie doporučuje 8... d6.

9. exd5 De7+

Tuto variantu jsme hráli v jedné z předchozích partií, kde Corzo pokračoval 10. Se2. Partie skončila remízou, ale stál jsem v ní na výhru. Když Corzo analyzoval pozici, řekl něco v tom smyslu, že měl hrát 10. Kf2. Když jsem to slyšel, proanalyzoval jsem pozici a rozhodl se hrát tuto variantu znovu, protože jsem se domníval, že po 10. Kf2 by měl černý vyhrát díky pokračování, které jsem v této partii uvedl do praxe.

10. Kf2 g3+ 11. Kg1

**11... Jxd4 12. Dxd4 Dc5 13. Je2 Db6 14. Dxb6 axb6 15. Jd4 Sc5 16. c3 Va4
17. Se2 Sxd4+ 18. cxd4 Vxd4 19. b3 Jf6 20. Sb2 Vd2 21. Sh5+ Jxh5 22. Sxh8 f3
23. gxf3 Jf4 24. Se5 Vg2+ 25. Kf1 Vf2+ 26. Ke1 Jd3+**

Bílý se vzdal.

2. Capablanca – Corzo y Prinzipec, Havana (m/11) 1901

Dámským pěšcem

1. d4 d5 2. Jf3 c5 3. e3 Jc6 4. b3 e6 5. Sb2 Jf6 6. Jbd2 cxd4 7. exd4

Když se dívám na tuto partii nyní, jsem překvapen, jaký dobrý systém vývinu jsem v zahájení použil. Vzpomínám si, že jsem bílými vždy hrál 1. d4, protože tak Corzo nemohl získat velkou výhodu z mé neznalosti zahájení. V této partii jsem hrál zatím velmi dobře.

**7... Sd6 8. Sd3 0-0 9. 0-0 Jh5 10. g3 f5 11. Je5 Jf6 12. f4 Sxe5 13. fxe5 Jg4
14. De2 Db6 15. Jf3 Sd7 16. a3**

Bílý se brání proti Jc6-b4 a také připravuje postup pěšců na dámském křídle. Dnes bych zvolil stejný plán.

**16... Kh8 17. h3 Jh6 18. Df2 Jf7 19. Kg2 g5 20. g4 Je7 21. De3 Vg8
22. Vae1 Jg6 23. gxf5 Jf4+ 24. Kh2 Jxd3 25. Dxd3 exf5**

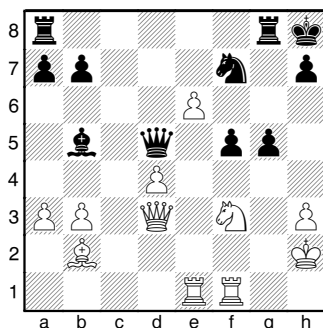
Poziční příprava útoku je jednou z nejtěžších věcí i pro šachového mistra. Je velmi pravděpodobné, že dnes bych hrál lépe, ale i přesto vše nasvědčuje tomu, že když jsem se tenkrát pustil do této skvělé kombinace, rozhodl jsem se správně.

26. c4 De6

Předpokládal jsem, že černý bude hrát tento tah, i když 26... Da6 by mu dalo větší šance.

27. cxd5 Dxd5 28. e6 Sb5

Je jasné, že po 28... Sxe6 by následovalo 29. Vxe6.

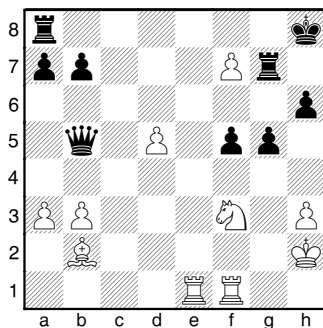

29. Dxb5

Nyní bych velmi pravděpodobně hrál jednoduché 29. Dd2, což vede k výhře také, ale tenkrát jsem nemohl odolat pokušení obětovat dámu. V každém případě je tah v textu jediným pokračováním, které jsem měl na mysli, když jsem hrál 28. e6.

29... Dxb5 30. d5+ Vg7 31. exf7 h6

Lepší by bylo 31... Vf8. Partie by pak pokračovala takto: 32. Jd4 Dxd5 (to je nejlepší) 33. Ve8 Dxf7 34. Vxf8+ Dxf8 35. Jxf5 a bílý by měl vyhrát.

32. Jd4 Dxf1

To je nejlepší. Po 32... Dd7 by následovalo 33. Jxf5 Dxf7 34. Sxg7+ Kh7 35. Ve7 a bílý získává dámu, protože černý nemůže hrát 35... Dxd5 pro 36. Se5+ Kg6 37. Vg7+ Kh5 38. Jg3+ Kh4 39. Vf4+ gxf4 40. Vg4#.

33. Vxf1 Vxf7 34. Vxf5 Vxf5 35. Jxf5+ Kh7 36. Je7 Vf8 37. Kg2 h5 38. d6 g4 39. hxg4 hxg4 40. Se5 Kh6 41. d7 Vd8 42. Jg8+ Vxg8 43. Sf6 Kg6 44. d8D Vxd8 45. Sxd8

Zbytek je jednoduchý. Ovšem před tím, než uzavřu tuto epochu mé kariéry, musím poznamenat ještě jednu věc: pokud vezmeme v úvahu můj věk a malé zkušenosti, je tato partie velmi pozoruhodná a dokonce i její konec jsem sehrál velmi dobře.

45... b5 46. Kf2 Kf5 47. Ke3 Ke5 48. Kd3 Kd5 49. Kc3 g3 50. Sh4 g2 51. Sf2 a5 52. b4 Ke4 53. Sb6 Kd5 54. Kd3 Kc6 55. Sg1 Kd5 56. Sh2 Kc6 57. Kd4 a4 58. Ke5 Kb6 59. Kd5 Ka6 60. Kc5

Černý se vzdal.

Po 60. Kc6 by následovalo 6... g1D 61. Sxg1 pat.

Dva následující roky jsem věnoval své úsilí dokončení střední školy. V roce 1904 jsem odjel do USA, abych se naučil anglicky a připravil se na vstup na Kolumbijskou universitu. V roce 1905 jsem poprvé navštívil Manhattanský šachový klub v New Yorku. I když jsem už dlouhou dobu nehrál, velmi pěkně jsem vyhrál první partii proti jednomu z prvotřídních hráčů tohoto slavného klubu. Začal jsem tento klub navštěvovat o nedělích a o rok později, v roce 1906, jsem už přinejmenším patřil mezi jeho nejlepší hráče. V rychlých a bleskových partiích jsem byl beze sporu ze všech nejlepší a mohl jsem se měřit s nejsilnějšími hráči světa. To jsem brzy dokázal, když jsem obsadil první místo v jednom vylučovacím bleskovém turnaji, jehož se účastnilo třicet dva hráčů a to včetně mistra světa dr. Em. Laskera, jenž byl v tomto druhu hry nepochybně nejlepším hráčem, který kdy existoval. Ve stejném roce jsem nastoupil na Kolumbijskou universitu studovat chemické inženýrství. U přijímacích zkoušek jsem získal vysoké hodnocení 99% v algebře, přičemž jsem zadání místo určených tří hodin zvládl vyřešit za hodinu a čtvrt. I z ostatních přírodovědných předmětů jsem měl vysoké hodnocení. Tyto skutečnosti zde uvádím pro psychology, kteří z toho třeba mohou něco odvodit.

II. část – Období plného rozvoje

7. Druhá návštěva Evropy

Několik týdnů poté, co jsem vyhrál mistrovský turnaj v *Rice Chess club*, jsem odplul do Evropy. Přijali mne na kubánské ministerstvo zahraničí a byl jsem poslán na konzulát do St. Petersburgu, kam jsem přijel v listopadu 1913. Během cesty jsem hrál simultánky v Londýně, Paříži a Berlíně. V Berlíně jsem sehrál také čtyři vážné partie, dvě s Miesesem a dvě s Teichmannem. Hráli jsme je v *Café Kerkau* a všechny čtyři jsem vyhrál. Krátce po mém příjezdu do St. Petersburgu jsem sehrál šest vážných partií – s Aljechinem, Znosko-Borovskim a s Dus-Chotimirskim, dvě s každým. Vyhrál jsem pět a prohrál jednu se Znosko-Borovskim. To byla má první prohra poté, co jsem vyhrál asi třicet vážných partií v turnajích a veřejných vystoupeních. Před velkým turnajem v St. Petersburgu roku 1914 jsem navštívil několik ruských měst a také Vídeň, Paříž a Berlín. Sehrál jsem mnoho vážných partií proti mistrům, kteří proti mně hráli sami nebo konzultačně. Vyhrál jsem osm partií a dvě remizoval. Pak jsem se vrátil do St. Petersburgu, abych se zúčastnil nadcházejícího turnaje, kde jsem se měl poprvé ve své kariéře střetnout s Laskerem. Nejlepší partie, které jsem během těchto několika měsíců sehrál, byly: proti Aljechinovi a Dus-Chotimirskému v St. Petersburgu, proti Nimcovičovi v Rize, proti dr. Bernsteinovi a proti Blumenfeldovi s Pavlovem v Moskvě a proti dr. Kaufmannovi s Fährdlichem ve Vídni. Tyto partie jsou uvedeny níže.

18. Capablanca – Dus Chotimirskij, St. Petersburg 1913

Španělská hra

1. e4 e5 2. Jf3 Jc6 3. Sb5 a6 4. Sa4 Jf6 5. 0-0 Se7 6. Ve1 b5 7. Sb3 d6 8. c3 Ja5 9. Sc2 c5 10. d4 Dc7 11. Jbd2 Jc6 12. Jf1

Dnes bych pravděpodobně hrál 12. d5, ovšem tah v textu hrával úspěšně dr. Em. Lasker a další mistři.

12... cxd4 13. cxd4 Sg4

Černý volí toto pokračování místo 13... Jxd4 nebo 13... exd4 s úmyslem dosáhnout útoku, protože to více odpovídá jeho stylu hry.

14. d5 Jd4 15. Sd3 0-0 16. Se3 Vac8

Sem měl černý jít druhou věží.

17. Sxd4 exd4 18. a4 Db6 19. axb5 axb5

Pokud by černý hrál v 16. tahu 16... Vfc8, pak by teď obě jeho věže ovládaly volné sloupce. V tomto případě by plán bílého, který začíná příštím tahem, nebyl tak účinný a je otázkou, zda by byl vůbec možný.

Tuto pozici by měl čtenář pečlivě prostudovat. Bílému je zřejmé, že černý chce hrát Jf6-d7 s následujícím Jd7-e5 nebo Jd7-c5-a4, přičemž v některých případech vynutí postup bílého pěšce „b“. Pak černý postaví střelce na f6 a za pomoci pěšce d4 se mu nakonec podaří obsadit jezdcem pole c3. Díky takto koordinovaným figurám bude tísnit bílou pozici tak, že by se bílý již neměl ze sevření dostat. Proti tomuto plánu musí bílý postavit vlastní plán, který bude muset vyvrátit plán černého ve všech ohledech. Pokud se to bílému podaří uskutečnit, měl by získat převahu, protože v dlouhodobém horizontu by měl být schopen soustředit dostatek sil proti pěšcům d4 a b5 a alespoň jednoho z nich získat. Průběh partie ukáže, jak to bílý realizoval.

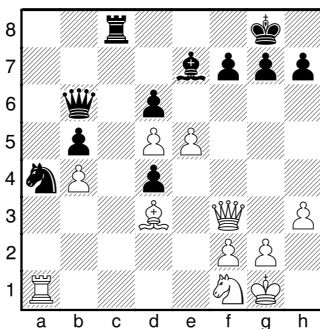
20. h3! Sxf3 21. Dxf3 Jd7 22. Vec1! Jc5

Bílý nejen černému v uvedeném manévru nebrání, ale navíc ho svádí, aby šel jezdcem na a4.

23. b4! Ja4

Partii sledovali kromě slabších mistrů i dva přední světoví hráči, kteří si mysleli, že jsem umožnil soupeři dosáhnout vyhraného postavení. Ti neviděli můj 25. tah, který měl zvrátit průběh bitvy. Pokud by černý nyní hrál 23... Jxd3, následovalo by 24. Dxd3 Vc3? 25. Vxc3 dxc3 26. Je3 Sf6 27. Jc2 s následujícím Va1-a5 a bílý stojí lépe. Pravděpodobně nejlepším pokračováním černého by bylo 23... Jxd3 24. Dxd3 Sf6.

24. Vxc8 Vxc8 25. e5!

25... g6

Bílý hrozil 26. Df5. Pokud by černý hrál místo tahu v textu 25... Vf8, pak by byl v budoucnu k tahu g7-g6 stejně přinucen.

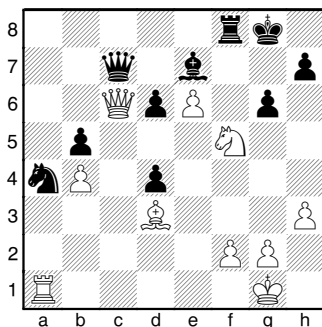
26. e6 Vf8 27. Jg3! Db7

Po 27... fxe6 by následovalo 28. Dg4 s hrozbami Sd3xg6 a Dg4xe6+. Ve všech následujících variantách se jezdec zapojí do hry s nesmírnou silou.

28. Jf5! fxe6

Lepší by bylo 28... Kh8, ale i tehdy by měl bílý po 29. De4 vyhrát. Černý celou dobu usiloval vzít pěšce e6 a nyní si myslí, že k tomu nastal čas, ale ve skutečnosti tím jen urychlí výhru bílého.

29. dxe6 Dc7 30. Dc6!

Cílem tohoto tahu je ovládnutí pole e8 a to buď dámou a střelcem, nebo, po výměně dam, jen střelcem z d7, kde bude podporovat postup volného pěšce „e“.

30... Dd8 31. Jxe7+ Dxe7 32. Sxb5 Jc3 33. Dd7 Dxd7 34. Sxd7 Vb8

Nebo 34... Jd5 35. Vd1 Vf4 36. g3 Ve4 37. Sc6 Ve5 38. Vxd4 Je7 39. Vxd6.

35. e7

A černý se po několika tazích vzdal.

19. Capablanca – Aljechin, St. Petersburg 1913

Dámský gambit

1. d4 d5 2. c4 c6 3. e3 Jf6 4. Jf3 e6 5. Jbd2

To bílý hraje s myšlenkou brání na c4 jezdcem ve chvíli, kdy černý bude hrát d5xc4. Tak by ovládl pole e5.

5... Jbd7 6. Sd3 Se7

Obvykle černý vyvíjí tohoto střelce na d6, ale Aljechin považoval tah v textu za lepší, a proto ho v této partii hrál.

7. 0-0 0-0 8. Dc2

To hrál bílý bez přemýšlení, aby se vyhnul obvyklým variantám, ale doporučit se to nedá. Nejpřirozenějším pokračováním by bylo 8. b3.

8... dxc4 9. Jxc4 c5

Tento tah měl černý hrát před výměnou pěšců.

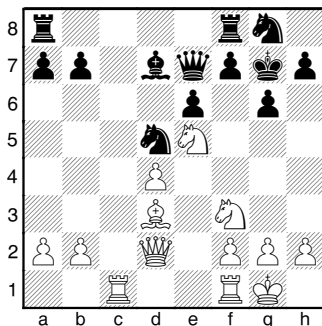
10. Jce5 cxd4 11. exd4 Jb6 12. Jg5

Tím bílý nutí černého hrát 12... g6, což oslabí jeho královské křídlo a vytvoří tam díry pro bílého střelce.

12... g6 13. Jgf3

Tím bílý uvolňuje cestu svému černopolnému střelci. Mohl také hrát 13. De2 a v případě 13... Dxd4 odpovědět 14. Jgf3 s následujícím 15. Sh6 a 16. Jg5 se silným útokem.

13... Kg7 14. Sg5 Jbd5 15. Vac1 Sd7 16. Dd2 Jg8 17. Sxe7 Dxe7

18. Se4!

Tento tah jsem zvažoval velmi dlouho. Vypadá velmi jednoduše a neškodně, ale ve skutečnosti je základem celého útoku na pozici černého. Situace na šachovnici je taková, že střelec bílého je málo aktivní, zatímco jezdec na d5 je základní figurou obrany černého. Proto je nezbytné vyměnit zcela neužitečného střelce za velmi důležitého jezdce. Ovšem detailní analýza tohoto tahu by zabrala příliš mnoho místa, což by nemuselo být zcela pochopitelné, a proto ji nechávám na čtenáři.

18... Sb5 19. Vfe1 Dd6 20. Sxd5 exd5 21. Da5

Bílý nyní ovládl pole c7, což partii rozhodne. Pokud by se ho černý snažil pokrýt pomocí 21... Sc6, následovalo by 22. Jxc6 a brzy by ztratil pěšce, protože bílý by byl schopen zkoncentrovat dostatečné síly k zisku jednoho z pěšců „c“ a „a“. Je třeba poznamenat, že hlavním problémem černého v celé střední hře je jeho neschopnost ovládat černá pole.

21... a6 22. Dc7! Dxc7 23. Vxc7 h6

Bílý hrozil pomocí Jf3-g5 zaútočit na pěšce f7, přičemž by také hrozil šach na e6.

24. Vxb7 Vac8 25. b3 Vc2 26. a4 Se2 27. Jh4

To je rozhodující úder. Černý střelec už nekryje pole d7, takže jeho král nemůže jít na f6 kvůli Je5-d7+. Černý tak nemůže nijak krýt pěšce svého královského křídla. Mohl se tedy již vzdát.

27... h5 28. Jhxg6 Ve8 29. Vxf7+ Kh6 30. f4 a5 31. Jh4

A černý se vzdal v 35. tahu.

Závěr

Na začátku této knihy jsem slíbil, že pokud mi to prostor umožní, objasnil bych několik věcí, které jsou užitečné pro začátečníky, ale mohou mít také určitý význam pro zkušenější hráče. Proto zde nyní uvádím část své přednášky, kterou jsem měl v Hampsteadském šachovém klubu v sobotu 15. listopadu 1919.

Jeden šachista mne před časem požádal, abych mu poskytl nějaké rady pro průměrné hráče, a já jsem se ho zeptal, co považuje za hlavní chybu těchto hráčů. Rekl mi, že někteří hráči hrají velmi agresivně a jiní zase vůbec. Obojí je samozřejmě špatné, ale pokud je třeba si mezi tím vybrat, je mnohem lepší být velmi agresivní.

Šachová partie se dá rozdělit do tří částí:

1. zahájení,
2. střední hra,
3. koncovka.

Obecně platí, že je třeba usilovat o to, abyste stejně dobře zvládali všechny tři části. Ať jste silní nebo slabí hráči, měli byste se snažit dosáhnout stejné síly ve všech třech částech.

Pokud jde o zahájení, dalo by se říct, že hlavním principem je zde *rychlý a efektivní vývin*. Nesmíte ale ztrácet ze zřetele, že každá vyvinutá figura má být umístěna na správném místě.

Hlavní věcí ve střední hře je *koordinace figur*, a právě zde mívá většina hráčů slabiny.

Mnozí hráči se snaží útočit jedinou figurou a jiní zase útočí bez jakékoli koordinace figur a později se diví, co bylo v nepořádku. Ale hlavní princip celé hry spočívá v tom, že *musíte* koordinovat činnost svých figur.

V koncovce je třeba hrát *přesně a bez ztráty času*, proto je třeba okamžitě zvážit každý tah, který získává nebo šetří čas.

Takové jsou zhruba řečeno principy hry.

Výhodou bývá, pokud máte iniciativu, a jestliže ji máte, musíte ji udržovat. Pokud ji má váš soupeř a z nějakého důvodu se jí vzdá, je nutné ji převzít. Silný hráč si může někdy dovolit být pasivní a nechat svého soupeře na sebe útočit, pokud předpokládá, že ten se dříve nebo později dopustí chyby, ale pro začátečníky nebo středně silné hráče by pasivní hra znamenala prohru. Takoví hráči musí hrát agresivně. Musí útočit, protože jen tak se dá rozvinout jejich představivost, což je v šachu velmi důležité.

Další velmi důležitou věcí je ekonomie sil v obraně. Existují lidé, kteří jsou často vyděšeni, pokud mají napadeného pěšce nebo figuru a zvláště, pokud jde o jejich krále. Tehdy se snaží zapojit do obrany všechny figury. Ale to je špatné. Vždy se musíte snažit svého krále bránit co nejmenším počtem figur. Použití většího počtu figur je možné jen při útoku na soupeřova krále, kdy je třeba zapojit

do hry co nejvíc figur. Při útoku na jiné figury je třeba zapojit jen takovou sílu, která je dostatečná k dosažení cíle.

Když budete hrát zahájení, pravděpodobně se někdy setkáte s tahem, který jste dříve ještě neviděli. Zeptáte se: „Co mám dělat?“ A odpověď je: „Hrajte to, co vám říká zdravý rozum.“ Rychle vyvíjejte figury a stavte je na bezpečná místa. Možná, že nezahrajete nejlepší tah, ale získáte tak poučení pro další partii. Hlavní věcí je vyvíjet figury tak rychle, jak je to jen možné.

Ještě bych chtěl dodat, že většina lidí nemá ráda prohry a těžce je přijímá. To ale není správné. Hráči, kteří se chtějí zlepšit, by měli brát své prohry jako lekce, z nichž se budou učit, čeho se mají v budoucnu vyvarovat. Musíte být také rozhodní ve svých úsudcích. Pokud si myslíte, že je váš tah dobrý, zahrajte ho. Zkušenost je nejlepší učitel. Mnoho lidí si během partie myslí, že nějaký manévr je dobrý, ale mají strach ho zahrát. A to je špatné. Pro to, co se vám zdá dobré, se musíte bez váhání rozhodnout a hrát to.

Index partií

Rejstřík Capablancových soupeřů

Aljechin – 19	Kaufmann – 23
Bernstein – 11, 21, 24	Kline – 15
Black – 28	Kostić – 33
Blumenfeld – 20	Marshall – 7, 8, 9, 10, 31
Corzo y Prinzipe – 1, 2, 16	Molina – 14, 26
Davidson – 6	Nimcovič – 22, 25
Dus Chotimirskij – 18	Pavlov – 20
Fähndrich – 23	Raubitschek – 3, 4
Ferguson – 6	Ruiz – 26
Fox – 5	Scott – 35
Chajes – 17, 27	Schröder – 29
Illa – 13	Yates – 34
Janowski – 12, 30, 32	

Rejstřík zahájení

Španělská hra – 4, 5, 6, 8, 11, 17, 18, 27, 28, 31, 34	Francouzská hra – 23
Hra čtyř jezdců – 22, 25	Dámský gambit – 7, 9, 10, 12, 14, 19, 21, 24, 29, 30, 35
Skotská hra – 20	Dámským pěšcem – 2, 13, 15
Ruská hra – 33	Staroindická – 16
Královský gambit – 3, 26	
Vídeňská hra – 1	

Obsah

Předmluva autora	3
I. část	4
1. Úvod	4
2. Zápas s Corzem.....	6
II. část – Období plného rozvoje.....	10
7. Druhá návštěva Evropy	10
Závěr	14
Index partií	16
Obsah.....	17